

УДК 378.016(477):78.071.5

<https://orcid.org/0000-0002-9306-5553>

<https://orcid.org/0000-0002-3111-5340>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2026.60.04>

**О. М. Іонова,
С. Є. Лупаренко**

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Актуальність дослідження зумовлена розширенням видів діяльності, що здійснюються вчителями, значними можливостями музичного мистецтва впливати на виховання та розвиток особистості, ефективну організацію освітньої діяльності, а також потребою у формуванні здатності вчителів здійснювати просвітницьку діяльність з різними учасниками освітнього процесу.

Мета статті – узагальнити досвід (форми організації навчання і методи навчання) підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності в закладах вищої освіти України.

Розкрито значення просвітницької діяльності вчителя музичного мистецтва. Висвітлено основні форми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності в українських закладах вищої освіти, а саме: музичний лекторій, лекції-концерти, концерт з коментарями, концерт-диспут, концерт за змішаними жанрами, сольні концерти, міні-концерт, циклічний концерт, традиційний концерт, бесіди про музику, тематичні вечори; брейн-ринги, музичні зустрічі, тематичні зустрічі; театральні вистави, пісенні вистави, інсценування музичних казок, пісень; лабораторно-практичні заняття; музичні фестивалі, конкурси; дискусійний фан-клуб любителів музики; виставки, стінні газети; музично-творчі проєкти тощо. Узагальнено методи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності, а саме: словесні (пояснення, бесіди, розповіді, лекції, переконання, обговорення, дискусії тощо); метод художньо-педагогічного спілкування; наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (виконання різноманітних практичних вправ: спів, гра на музичних інструментах, оцінювання виконавської інтерпретації, творчі сценічні завдання); методи проблемного навчання (проблемні лекції, частково-пошукові, дослідницькі методи), створення проблемно-ігрових ситуацій; методи активного навчання (ігрові педагогічні вправи, ділові та імітаційно-рольові ігри, мікровикладання); презентація власних музичних захоплень; рефлексивне оцінювання музичних творів; аналіз відео-уроків, блогів, музичних сайтів, форумів; створення сценаріїв просвітницьких заходів та їх упровадження в

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

іграх-змаганнях, рольових іграх тощо; бінарний метод; метод імітації; методи аналізу музичних творів (вправи на розвиток умінь і навичок виразного мовлення; зіставлення частин різних музичних творів); методи використання словників емоційно-образних визначень музики; створення ситуації успіху.

Ключові слова: просвітницька діяльність, майбутні вчителі музичного мистецтва, підготовка, форми організації навчання, методи навчання, заклади вищої освіти, Україна.

Ionova O. M., Luparenko S. Ye. *Pre-Service Music Teachers Training for Educational Activities in Higher Educational Institutions of Ukraine.* The relevance of the study is due to the expansion of the types of activities carried out by teachers, the significant opportunities of music to influence the upbringing and development of the personality, the effective organization of educational activities, as well as the need to form teachers' ability to carry out educational activities with various participants in the educational process.

The purpose of the article is to summarize the experience (forms of organization of education and teaching methods) of training pre-service music teachers for educational activities in higher education institutions of Ukraine.

The significance of music teacher's educational activities is revealed. The main forms of training pre-service music teachers for educational activities in Ukrainian higher education institutions are highlighted. They are: musical lecture, lecture-concerts, concert with comments, concert-debate, concert in mixed genres, solo concerts, mini-concert, cyclical concert, traditional concert, talks about music, thematic evenings; brain-rings, musical meetings, thematic meetings; theatrical performances, song performances, staging of musical fairy tales, songs; laboratory and practical classes; music festivals, competitions; discussion fan club of music lovers; exhibitions, wall newspapers; musical and creative projects, etc. The methods of training pre-service music teachers for educational activities are summarized. They are: verbal methods (explanations, talks, storytelling, lectures, persuasion, discussions, debates, etc.); method of artistic and pedagogical communication; visual methods (demonstration, illustration, observation); practical methods (performance of various practical exercises: singing, playing musical instruments, evaluation of performing interpretation, creative stage tasks); methods of problem-based learning (problem lectures, partial-search, research methods), creation of problem-based game situations; methods of active learning (game pedagogical exercises, business and imitation-role-playing games, micro-teaching); presentation of own musical hobbies; reflective evaluation of musical works; analysis of video lessons, blogs, music sites, forums; creation of scenarios for educational events and their implementation in games-competitions, role-playing games, etc.; binary method; imitation method; methods of analyzing musical works (exercises for developing expressive speech skills and abilities; comparison of parts of different musical works); methods of using

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

dictionaries of emotional and figurative definitions of music; creation of a situation of success.

Keywords: *educational activities, pre-service music teachers, training, forms of organization of education, teaching methods, higher education institutions, Ukraine.*

Вступ. Сучасний учитель в освітньому процесі реалізує різні напрями діяльності: навчальну, виховну, організаційну тощо. Одним із важливих напрямів роботи вчителя є його просвітницька діяльність, яка охоплює різних учасників освітнього процесу (учні, педагоги, батьки, громадськість, загалом) і передбачає поширення знань серед них, підвищення культурного, освітнього, морального, естетичного і професійного рівня населення, формування духовних цінностей тощо шляхом поширення музично-мистецьких знань та залучення до спілкування з музикою.

Велике значення в цьому аспекті має музичне мистецтво, яке завдяки творчій складовій і спрямованості на активізацію внутрішнього потенціалу особистості сприяє ефективній організації освітньої діяльності і легшому засвоєнню навчального матеріалу.

Утім, організація просвітницької діяльності вчителя вимагає значної підготовки, що включає формування у педагогів знань, умінь і навичок, пов'язаних з плануванням і проведенням просвітницьких заходів, урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу тощо. Це вимагає від закладів вищої освіти підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до організації просвітницької діяльності.

Аналіз наукових джерел свідчить про те, що окремі питання підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності в українських закладах вищої освіти розглядаються вітчизняними науковцями. Так, С. Кубіцький (Kubitskyi, 2002) досліджує питання підготовки конкурентоспроможного фахівця в Україні та інших країнах світу. Низка вчених вивчає різні види просвітницької діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва та їх підготовки до реалізації цих видів діяльності, як-от: музично-просвітницька діяльність (Bondarenko, 2020; Kozhevnikova, 2003; Kozhevnikova, 2016; Lupa, 2015; Palazhenko & Fiskov, 2019), просвітницько-педагогічна діяльність (Kartashova & Labunets, 2021), культурно-просвітницька діяльність (Kulakovska & Avramenko, 2015). Окрім того, досліджуються також питання практичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва та роль просвітницької діяльності у цьому процесі (Lokarieva, 2015).

Мета та завдання. Мета статті – узагальнити досвід (форми організації навчання і методи навчання) підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності в закладах вищої освіти України.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс загальнонаукових методів (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, класифікація наукових джерел), що дозволило розкрити ступінь наукової розробки досліджуваної проблеми, узагальнити форми організації та методи навчання, що застосовуються з метою підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності в закладах вищої освіти України.

Результати. Просвітницька діяльність у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва є одним із напрямів роботи, що реалізується закладами вищої освіти і яким одночасно мають опанувати майбутні вчителі для того, аби в подальшому здійснювати власну просвітницьку діяльність. Учитель музичного мистецтва не повинен обмежуватися тільки своїм навчальним предметом, а має залучати навчальну інформацію з різних галузей знань, здійснювати інтеграцію різних наук і видів мистецтва у своїй у просвітницькій діяльності (Kulakovska & Avramenko, 2015; Palazhenko & Fiskov, 2019; Hong Renlong, 2024; Hong Renlong, 2025).

Творчий та інтелектуальний характер просвітницької діяльності обумовлює організаційні форми та методи її здійснення. Завдяки їх різноманіттю, ретельному плануванню просвітницької діяльності й урахуванню особливостей суб'єктів освітнього процесу розширюється їхній світогляд, посилюється мотивація до процесу навчання, інтерес до вивчення музичного мистецтва, формуються важливі моральні цінності й норми, громадянська позиція особистості, її естетична культура, забезпечується збереження світової та національної культурної спадщини.

Основними формами підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності в українських закладах вищої освіти є такі (Bondarenko, 2020; Vasilyeva, & Fomin, 2024; Kartashova & Labunets, 2021; Kozhevnikova, 2003; Kozhevnikova, 2016; Lokarieva, 2015; Lypa, 2015; Osvitnio-profesiina programa, 2020; Osvitnio-profesiina programa, 2024; Osvitnio-profesiina programa, 2023; Osvitnio-profesiina programa, 2025; Sylabusy, 2020):

- музичний лекторій, лекції-концерти, концерт з коментарями, концерт-диспут, концерт за змішаними жанрами, сольні концерти (вокальні, інструментальні), міні-концерт, циклічний концерт, традиційний концерт, бесіди

про музику, тематичні вечори, що поглиблюють музичні знання учасників освітнього процесу, сприяють доповненню, розширенню їхнього світогляду.

Так, лекції-концерти («Музичні континенти», «Музична абетка», «Дотепно й незвично про інструмент музичний», «Територія натхнення», «Класика і рок» тощо) є однією з поширених форм залучення студентів до просвітницької діяльності та формування їхньої професійної компетентності. Вони сприяють розширенню музичного світогляду учасників освітнього процесу, формування їхніх музично-естетичних смаків.

Основним завданням музичних лекторіїв («У гостях у Муз», «Обранці Муз» тощо) є популяризація відомих зразків класичної, народної, сучасної музики, знайомство з творчим та життєвим шляхом видатних композиторів та виконавців різних епох, музичними шедеврами, що увійшли до скарбниці світового мистецтва, формування в учасників освітнього процесу почуття патріотизму на основі вивчення українського музичного фольклору і культурної спадщини країни, аналізу визначних подій в історії вітчизняної та світової музичної культури, ознайомлення з новими поняттями у сфері музичного мистецтва;

- брейн-ринги («Історія музики», «Музичні жанри», «Музичні інструменти», «Композитори та виконавці», «Музика у культурі», «Теорія музики» тощо), музичні зустрічі, що включають тематичні прослуховування («Музика до фільмів», «Осінній блюз» тощо), інтерактивні зустрічі («Ритмічні та рухові ігри», «Спробуй себе в музиці», «Бесіди з музикантами», танцювальні руханки тощо), тематичні зустрічі («Знайомство з музичними інструментами», «Музичні історії» тощо) та інші заходи як цікаві, захопливі й корисні форми організації музичного дозвілля;

- театральні вистави, пісенні вистави, інсценування музичних казок, пісень (фантастичні, ліричні, драматичні). Використовуючи творче прогнозування, планування просвітницьких заходів, розробку та постановку театральних вистав, студенти – майбутні вчителі музичного мистецтва стають безпосередніми учасниками театралізованого дійства та набувають умінь розробки сценарію, композиції, підбору музичного супроводу тощо, опановуючи навички диригента, режисера, виконавця (Kartashova & Labunets, 2021; Lyra, 2015);

- лабораторно-практичні заняття («Аналіз емоційно-змістової драматургії музичного твору», «Особливості оволодіння ораторською майстерністю» тощо), що дозволяються оволодіти практичними вміннями й

навичками щодо виконання й аналізу музичних творів, проведення просвітницьких заходів;

- музичні фестивалі (фестивалі-марафони, етно-фестивалі тощо), конкурси (інструментальні, вокальні, для композиторів, диригентів, авторів музичних відео тощо);

- дискусійний фан-клубу любителів музики;

- виставки, стінні газети тощо;

- музично-творчі проєкти, що поєднують музичну, словесну і дослідно-практичну діяльність. Така робота має творчий характер, а успіх реалізації проєкту, виконання поставлених освітніх завдань (складання сценарію проєкту, визначення шляхів його здійснення, формування вмінь і якостей особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, які є важливими для реалізації проєкту тощо) залежить переважно від упровадження освітнього процесу на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагога і здобувача.

На початку визначається мета і тема проєкту, розробляється план, сценарій його реалізації, добирається й опрацьовується важливий текстовий і музичний матеріал, визначаються можливості реалізації міжпредметних зв'язків (зокрема, музичного мистецтва з іншими видами мистецтва: театральним, образотворчим, хореографічним). Відповідно студенти набувають досвід роботи з інформацією з різних галузей знань, що була отримана з різних джерел, учаться аналізувати її, систематизувати й узагальнювати її. Важливо, аби сценарій конкретного проєкту відповідав інтересам учасників освітнього процесу, цілі і змісту теми, що опановується. Тому викладачі можуть залучатися до емоційної підтримки інших учасників освітнього процесу, надання їм допомоги у плануванні та реалізації проєкту, оволодіння понятійно-термінологічним апаратом, який дозволяють здійснювати цей проєкт.

Викладачі прагнуть також органічно поєднати допомогу студентам із їхніми самостійними діями завдяки використанню евристичних, дослідницьких методів, активізувати пізнавальні можливості студентів у процесі підготовки ними музично-творчого проєкту. Така організація навчальної діяльності допомагає майбутнім учителям музичного мистецтва оволодіти способами творчого опрацювання та узагальнення зібраного літературного та музичного матеріалу, формувати мислення і мистецькі погляди особистості.

Подальша робота над музично-творчим проєктом передбачає пошук ефективних шляхів його втілення, урахування органічної цілісності музичних творів і словесного тексту. На завершальному етапі проєкту здійснюється

психолого-педагогічне моделювання втілення художньо-образного змісту проекту, реалізація та апробація його отриманих результатів. Тому викладачі в закладах вищої освіти прагнуть допомогти здобувачам оволодіти мистецтвом активної та ефективної комунікативної діяльності, розкривши їм способи вираження різних емоційних станів, визначення експресивних можливостей свого голосу тощо.

Отже, в українських закладах вищої освіти застосовують різноманітні форми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності, що дозволяють реалізовувати масову і групову взаємодію між здобувачами, й орієнтуються на задоволення їхніх індивідуальних пізнавальних потреб і запитів. Важливо відзначити, що це передбачає використання як традиційних форм підготовки (музичний лекторій, лекції-концерти, бесіди про музику, театральні вистави тощо), так і інноваційних (дискусійний фан-клубу любителів музики, музично-творчі проекти, брейн ринг тощо).

Окрім того, основними методами підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності є (Vasilyeva, & Fomin, 2024; Du Liang, 2018; Kartashova & Labunets, 2021; Osvitnio-profesiina programa, 2020; Osvitnio-profesiina programa, 2024; Osvitnio-profesiina programa, 2023; Osvitnio-profesiina programa, 2025; Sylabusy, 2020):

- словесні (пояснення, бесіди, розповіді, лекції, переконання, обговорення, дискусії тощо); метод художньо-педагогічного спілкування, що реалізується через поєднання спостереження, бесіди, роз'яснення, лекції, навіювання тощо;

- наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження), наприклад, створення і презентація медіапроектів, перегляд відеоматеріалів (наприклад, різних документальних фільмів про творчий і життєвий шлях відомих митців: композиторів, співаків, розвиток музичного мистецтва, його стилів та жанрів у певну історичну епоху тощо). На сучасному етапі розвитку системи освіти наочні метод музично-просвітницької діяльності вимагають застосування ресурсів і можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій);

- практичні (виконання різноманітних практичних вправ: спів, гра на музичних інструментах, оцінювання виконавської інтерпретації, творчі сценічні завдання, що орієнтуються на формування артистичних навичок особистості, а саме: декламування того ж самого мовного епізоду з варіюванням його інтонаційного відтворення, вправи на виразність міміки, художньої жестикуляції пошук, оптимального метроритму мовлення тощо);

- методи проблемного навчання (проблемні лекції, частково-пошукові, дослідницькі методи), створення проблемно-ігрових ситуацій;
- методи активного навчання («Продовжіть бесіду», «Коло», «Музичний калейдоскоп»): ігрові педагогічні вправи, ділові та імітаційно-рольові ігри, мікрорікладання, що застосовуються з метою формування у здобувачів вищої освіти вміння використовувати отримані теоретичні знання у практичній музично-просвітницькій діяльності;
- презентація власних музичних захоплень;
- рефлексивне оцінювання музичних творів;
- аналіз відео-уроків, блогів, музичних сайтів, форумів;
- створення сценаріїв просвітницьких заходів засобами музичного мистецтва та їх упровадження в іграх-змаганнях, рольових іграх тощо;
- бінарний метод, що передбачає поєднання декількох різних методів навчання;
- метод імітації, що означає інсценізацію та художню ілюстрацію музичних творів;
- методи аналізу музичних творів, зокрема, вправи на розвиток умінь і навичок виразного мовлення; зіставлення частин різних музичних творів (наприклад, творів різних композиторів, які мають однакові або схожі назви, але яскраво відрізняються за засобами виразності й емоційно-образним змістом) за принципами аналогії і контрасту. Цей метод сприяє створенню проблемно-пошукових ситуацій, які забезпечують більшу зацікавленість учасників освітнього процесу, посилення концентрації їхньої уваги, активізує процес педагогічного спілкування на занятті, дозволяє визначити особливості кожного музичного твору, ознайомитися з персоналіями композиторів як творців культури (застосування захопливої інформації про біографію композиторів, епістолярних та мемуарних свідчень), підвищити рівень слухацької культури учасників освітнього процесу завдяки ознайомленню з кращими зразками музичної творчості, сприяти пробудженню інтересу особистості до сприймання шедеврів музичного мистецтва;
- методи використання словників емоційно-образних визначень музики;
- створення ситуації успіху.

До того ж, в українських закладах вищої освіти використовуються різноманітне обладнання й інструменти, а саме: музичні інструменти, аудіо- та візуальна наочність, комп'ютери, мультимедіа, програмне забезпечення тощо (Osvitnio-profesiina programa, 2023; Osvitnio-profesiina programa, 2024).

Обговорення. Завдяки застосуванню різноманітних форм і методів підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності студенти вчаться використовувати наявний досвід у нових умовах, виявляти гнучкість при застосуванні запланованого в нестандартних ситуаціях, здійснювати імпровізацію під час виконання музичних творів, обґрунтувати свої рішення (як інтуїтивні, так і завчасно підготовлені), визначати перспективи (ближню, середню і далеку) в організації просвітницької діяльності, продукувати творчі ідеї, реалізувати їх у конкретних умовах, знаходити різні варіанти розв'язання певної проблеми, застосовувати досвід інших учасників освітнього процесу, вільно застосовувати форми, методи і засоби просвітницької діяльності у власній практичній роботі (Kubitskyi, 2002).

Висновки. Узагальнено основні форми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності в українських закладах вищої освіти, а саме: музичний лекторій, лекції-концерти, концерт з коментарями, концерт-диспут, концерт за змішаними жанрами, сольні концерти, міні-концерт, циклічний концерт, традиційний концерт, бесіди про музику, тематичні вечори; брейн-ринги, музичні зустрічі, тематичні зустрічі; театральні вистави, пісенні вистави, інсценування музичних казок, пісень; лабораторно-практичні заняття; музичні фестивалі, конкурси; дискусійний фан-клубу любителів музики; виставки, стінні газети; музично-творчі проєкти тощо. Висвітлено методи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до здійснення просвітницької діяльності, а саме: словесні; наочні; практичні; методи проблемного навчання, створення проблемно-ігрових ситуацій; методи активного навчання; презентація власних музичних захоплень; рефлексивне оцінювання музичних творів; аналіз відео-уроків, блогів, музичних сайтів, форумів; створення сценаріїв просвітницьких заходів та їх упровадження в іграх-змаганнях, рольових іграх тощо; бінарний метод; метод імітації; методи аналізу музичних творів; методи використання словників емоційно-образних визначень музики; створення ситуації успіху. Усі означені форми та методи навчання дозволяють підготувати майбутніх учителів музичного мистецтва до реалізації просвітницької діяльності з різними учасниками освітнього процесу, сприяти розширенню їхнього світогляду, формуванню громадянської позиції, моральної та естетичної культури тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

Бондаренко У. О. Підготовка майбутнього педагога-музиканта до музично-просвітницької діяльності: кваліфікаційна робота (проєкт) на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 025 Музичне мистецтво. Херсон: Херсонський державний

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

- університет, 2020. 66 с. URL : https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/12602/Bondarenko_fkm_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 10.11.2024).
- Васильєва О., Фомін В. Особливості дистанційного навчання на мистецьких спеціальностях (на прикладі факультету мистецтв ХНПУ імені Г.С. Сковороди). *Professional art education*. 2024. Т. 5, № 2. С. 55-63. DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2024.5.02.06>
- Ду Лянь. Музично-просвітницька діяльність студентів у позанавчальній роботі як умова їх самореалізації : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 – теорія і методика виховання. Київ : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2018. 228 с. URL : https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/%D0%9A_26.053.09/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%8F_%D0%94%D1%83_%D0%9B%D1%8F%D0%BD.pdf (дата звернення: 15.03.2026).
- Карташова Ж., Лабунець В. Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до просвітницько-педагогічної діяльності на засадах застосування інноваційних технологій. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. Вип. 31. С. 271-281. DOI <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-271-281>
- Кожевнікова Л. Музично-просвітницька діяльність у контексті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 5(59). С. 110-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_5_17 (дата звернення: 16.03.2026).
- Кожевнікова Л. Підготовка майбутніх учителів початкових класів і музики до музично-просвітницької діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2003. 18 с. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f2531ba-fb84-4061-8e04-8352c93b4654/content> (дата звернення: 15.03.2026).
- Кубіцький С.О. Деякі аспекти оцінки якості підготовки конкурентоспроможного фахівця в Україні та за її межами. *Проблеми освіти*. 2002. Вип. 27. С. 3-9.
- Кулаковська О. В., Авраменко О. Ю. Культурно-просвітницька діяльність: роль і значення у сучасному вихованні студентської молоді. *Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства* : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 10–11 вересня 2015 р.). Львів, 2015. С. 208-211. URL : <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/149078/208-211.pdf?sequence=1> (дата звернення: 21.01.2023).
- Липа І. Позакласна музично-просвітницька діяльність як складова професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Освітній простір України*. 2015. Вип 5. С. 74-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/opu_2015_5_14 (дата звернення: 15.03.2026).
- Локарева Ю. Лекційно-просвітницька практика майбутніх учителів музичного мистецтва. *Наукові записки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка*. 2015. Вип. 139. С. 149-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2015_139_41 (дата звернення: 09.11.2025).
- Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Музичне мистецтво)» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 22 с. URL : https://music.chnu.edu.ua/media/qk5f52ig/opp_014mag_2020.pdf (дата звернення: 16.03.2026).
- Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. 16 с.

URL:

[http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2024/Serednia_osvita_scorochenci\(Muzychne_mystetstvo\).pdf](http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2024/Serednia_osvita_scorochenci(Muzychne_mystetstvo).pdf) (дата звернення: 14.09.2025).

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво) галузі знань А Освіта. Кропивницький: Центральнукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025. 43 с. URL: https://cusu.edu.ua/images/download-files/OP_quality-education/bakalavr/2025/2025_%D0%904_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D0%9C%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE_.pdf (дата звернення: 16.03.2026).

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 20 с. URL: <http://music.pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/opp-bak-muzyka-2023-1.pdf> (дата звернення: 17.09.2025).

Палаженко О., Фіськов Г. Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2019. Вип. 27. С. 57-61. DOI: 10.31392/NPU-nc.series14.2019.27.09 (дата звернення: 19.04.2023).

Силабуси навчальних дисциплін першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. URL: <http://hnpu.edu.ua/uk/sylabusy-navchalnyh-dyscyplin-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vyshchoyi-osvity-specialnist-014> (дата звернення: 21.09.2025).

Хун Женьлун. Формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності в закладах вищої освіти КНР: дис. ... д-ра філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025. 245 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Rada/Razova_rada/11_25/Dissertation_Hong_Renlong_.pdf (дата звернення: 16.03.2026).

Хун Женьлун. Організація просвітницької діяльності вчителем музичного мистецтва. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2024. Вип. 54. С. 164-172. DOI <https://doi.org/10.34142/23128046.2024.57.14>

REFERENCES:

- Bondarenko, U. O. (2020). Pidhotovka maibutnoho pedahoha-muzykanta do muzychno-prosvitnytskoi diialnosti [Future music teacher's training for music educational activities]. *MA thesis*. Kherson: Kherson State University. Retrieved from https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/12602/Bondarenko_fkm_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].
- Vasilyeva, O., & Fomin, V. (2024). Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia na mystetskykh spetsialnostiakh (na prykladi fakultetu mystetstv KhNPU imeni H.S. Skovorody) [Distance learning in art majors in higher education institutions]. *Professional art education*, 5(2), 55-63. DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2024.5.02.06> [in Ukrainian].

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

- Du, Liang. (2018). Muzychno-prosvitnytska diialnist studentiv u pozanavchalnii roboti yak umova yikh samorealizatsii [The music education activity of the students in extracurricular work as a condition their self-realization]. *PhD thesis*. Kyiv: Drahomanov National Pedagogical University. Retrieved from https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/%D0%9A_26.053.09/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86i%D1%8F_%D0%94%D1%83_%D0%9B%D1%8F%D0%BD.pdf [in Ukrainian].
- Kartashova, Zh., & Labunets, V. (2021). Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva do prosvitnytsko-pedahohichnoi diialnosti na zasadakh zastosuvannia innovatsiinykh tekhnolohii [Formation of readiness of the future teacher of music art to educational and pedagogical activity on the basis of application of innovative technologies]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*, 31, 271-281. DOI <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-271-281> [in Ukrainian].
- Kozhevnikova, L. (2016). Muzychno-prosvitnytska diialnist u konteksti pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [The music-educational activity in the context of the preparation of future teachers of music art]. *Pedahohichni nauky: teoriia, i istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 5(59), 110-120. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_5_17 [in Ukrainian].
- Kozhevnikova, L. (2003). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv i muzyky do muzychno-prosvitnytskoi diialnost [The Preparation of the Future Primary School Teachers to the Music-Educational Activity]. *Extended abstract of PhD thesis*. Kyiv. Retrieved from <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f2531ba-fb84-4061-8e04-8352c93b4654/content> [in Ukrainian].
- Kubitskyi, S. O. (2002). Deiaki aspekty otsinky yakosti pidhotovky konkurentospromozhnogo fakhivtsia v Ukraini ta za yiyi mezhamy [Some aspects of assessing the quality of training a competitive specialist in Ukraine and abroad]. *Problemy osvity*, 27, 3-9. [in Ukrainian].
- Kulakovska, O. [V., & Avramenko, O. Yu. (2015). Kulturno-prosvitnytska diialnist: rol i znachennia u suchasnomu vykhovanni studentskoi molodi [Cultural-educational activity: role and meaning in current educational work with student youth]. *Suchasni problem diialnosti biblioteky v umovakh informatsiinoho suspilstva* (208-211). Lviv. Retrieved from <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/149078/208-211.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
- Lypa, I. (2015). Pozaklasna muzychno-prosvitnytska diialnist yak skladova profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Extracurricular musical and educational activities as a component of the professional training of a future music teacher]. *Osvitnii prostir Ukrainy*, 5, 74-78. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/opu_2015_5_14 [in Ukrainian].
- Lokarieva, Yu. (2015). Lektsiino-prosvitnytska praktyka maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Lecture and educational practice of future teachers of musical art]. *Naukovi zapysky Tsentralnoukrainskoho derzhavnogo universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka*, 139, 149-151. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2015_139_41 [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Muzychne mystetstvo)» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 014 Serednia osvita (Muzychne mystetstvo) haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika. (2020). [Educational and professional program “Secondary Education (Musical Art)” of the second (master’s) level of higher education in the specialty 014 Secondary Education (Musical Art) of the field of knowledge 01 Education/Pedagogy]. Chernivtsi: Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Retrieved from https://music.chnu.edu.ua/media/qk5f52ig/opp_014mag_2020.pdf [in Ukrainian].

- Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Muzychne mystetstvo)» pershoho rivnia vyshchoi osvity haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika spetsialnosti 014.13 Serednia osvita (Mystetstvo. Muzychne mystetstvo). (2020). [Educational and professional program “Secondary education (Musical art)” of the first level of higher education, field of knowledge 01 Education/Pedagogy, specialty 014.13 Secondary education (Art. Musical art)]. Kharkiv: H. S. Skovoroda KhNPU. Retrieved from [http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2024/Serednia_osvita_scorochenci\(Muzychne_mystetstvo\).pdf](http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2024/Serednia_osvita_scorochenci(Muzychne_mystetstvo).pdf) [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Muzychne mystetstvo)» pershoho rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu A4 Serednia osvita (za predmetnymi spetsialnostiamy) predmetnoi spetsialnistiu A4.13 Serednia osvita (Mystetstvo. Muzychne mystetstvo) haluzi znan A Osvita. (2025). [Educational and professional program “Secondary education (Music)” of the first level of higher education in the specialty A4 Secondary education (by subject specialties) subject specialty A4.13 Secondary education (Art. Music) field of knowledge A Education] Kropyvnytskyi : Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University. Retrieved from https://cusu.edu.ua/images/download-files/OP_quality-education/bakalavr/2025/2025_%D0%904_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D0%9C%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE_.pdf [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Muzychne mystetstvo)» pershoho rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 014 Serednia osvita haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika. (2023). [Educational and professional program “Secondary education (Musical art)” of the first level of higher education in the specialty 014 Secondary education, field of knowledge 01 Education/Pedagogy]. Poltava: V. H. Korolenko PNPU. Retrieved from <http://music.pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/opp-bak-muzyka-2023-1.pdf> [in Ukrainian].
- Palazhenko, O., & Fiskov, H. (2019). Zmist muzychno-prosvitnytskoi diialnosti studentiv-mahistrantiv u mystetskykh zakladakh vyshchoi osvity [Contents of musical and educational activities of master students in higher education institutions]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 14. Teoriia i metodyka mystetskoi osvity*, 27, 57-61. DOI: 10.31392/NPU-nc.series14.2019.27.09 [in Ukrainian].
- Sylabusy navchalnykh dystsyplin pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. Spetsialnist 014 Serednia osvita (Muzychne mystetstvo). (2020). [Syllabuses of academic disciplines of the first (bachelor's) level of higher education. Specialty 014 Secondary education (Music)]. Kharkiv: H. S. Skovoroda KhNPU. Retrieved from <http://hnpu.edu.ua/uk/sylabusy-navchalnyh-dystsyplin-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vyshchoyi-osvity-specialnist-014> [in Ukrainian].
- Hong, Renlong. (2025). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do prosvitnytskoi diialnosti v zakladakh vyshchoi osvity KNR [Formation of Pre-Service Music Teachers' Readiness for Educational Activities in Higher Education Institutions in the People's Republic of China]. *PhD thesis*. Kharkiv : H. S. Skovoroda KhNPU. Retrieved from http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Rada/Razova_rada/11_25/Dissertation_Hong_Renlong_.pdf [in Ukrainian].
- Hong, Renlong. (2024). Orhanizatsiia prosvitnytskoi diialnosti vchytelem muzychnoho mystetstva [Organization of educational activities by music teachers]. *Teoriia ta metodyka navchannia*

та *vykhovannia*, 54, 164-172. DOI <https://doi.org/10.34142/23128046.2024.57.14> [in Ukrainian].

Інформація про авторів:

Іонова Олена Миколаївна:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9306-5553>; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002
e-mail: elenaionova25@ukr.net

Лупаренко Світлана Євгенівна:

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3111-5340> доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських 29, м. Харків, Україна 61000
e-mail: svetlana.luparenko@gmail.com

Information about the authors:

Ionova Olena Mykolaivna:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9306-5553>; Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Theory and Methodics of Teaching Natural Mathematical Disciplines in Preschool, Primary and Special Education, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Alchevskikh Str., 29, Kharkiv, Ukraine 61002
e-mail: elenaionova25@ukr.net

Luparenko Svitlana Yevhenivna:

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3111-5340> Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Educational Studies and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, 29 Alchevskykh Street, Kharkiv, Ukraine 61000
e-mail: svetlana.luparenko@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Іонова О. М., Лупаренко С. Є. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до просвітницької діяльності в закладах вищої освіти України. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2026. № 60. С. 67–80
DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2026.60.04>

Дата надходження статті до редакції: 23.01.2026

Стаття прийнята до друку: 10.02.2026

Дата публікації: 12.04.2026

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International